

RÁKÓCZI

Hírvivő

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG LAPJA

ESTERHÁZY HAMVAI

17. ÉVFOLYAM 3. SZÁM 2007. DECEMBER

„A te kezében van szívünk, Uram,
Döfd át szereteted nyílával,
Gyűjtsd fel a lomhákat,
Vezesd vissza az eltévelyedetteket,
Világítsd meg a vakokat,
Lágyítsd meg a hajthatatlanokat,
Bátorítsd meg a habozókat,
Tanítsd a tudatlanokat,
Gyaporsd bennünk a hitet,
Gyűjtsd föl a kölcsönös szeretet
lángját,
S újra és újra kérlek,
Add, hogy szereteted gyarapodjék,
Hogy ez az isteni láng
Eméssze föl viszálykodásainkat.”

II. Rákóczi Ferenc

CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE

Esterházy hamvai

Meglepően ritkán kerül sor arra, hogy augusztus 20-án a székesfehérvári királysíroknál központi állami ünnepséget rendezzenek. Mintha az ünnepség mindenkori megszervezői is szögyennél a kegyhely jelenlegi állapotát. Valljuk meg őszintén: erre a szögyenre alapos okunk van. A több évszázados dűlás után, a magyar uralkodók ősi, hagyományos temetkezési helyeként használt terület többszöri pusztulása után máig nem sikerült rendezni a megmaradt emlékek, a magyar királyok földi maradványainak sorsát.

Minden nemzet féltve őrzi régi nagyjainak csontjait. Teszi ezt nem csupán a feljűk irányuló hála és kegyelet okából, hanem azért is, mert tudja, az ősök csontjaiból mindenkor nagy erő meríthető a jelenre és a jövőre is. Minden régi kultúrában nagy tisztelet övezte az elhunytak maradványait, temetkezési helyét. Fokozottan igaz ez az adott nemzet legnagyobbjaira, uralkodóira. A franciák a párizsi Saint Denis katedrálisba zárandokolnak el, az angolok a Westminsteri Apátságba mennek, az osztrákok a bécsi kapucinus kriptában őrzik féltve egykori uralkodók csontjait. Mi pedig a budai Mátyás templomban nyugó III. Bélán és a Tihanyban eltemetett I. Andráson kívül jűszerivel egyetlen uralkodónk sírját sem ismerjük történelmünk első öt évszázadából. Nagy nemzeti kegyhelyűnk sincs, a Kerepesi temetőtől eltekintve, amely gyűnyörű sírkert azonban méretei miatt nem alkalmas erre a szerepre.

Ha igaz kegyhely nincs is, egy-egy sír még zárandokhelyő válhatna. Csodálatos ajándék a sorstól, hogy az Esterházy János-emlékév végére napvilágra került, hol nyugodnak a mártír politikus hamvai. Persze, Esterházy példájának mai megértéséhez nem szükséges tudnunk arról, hol hevernek szétszórva csontjai. Ilyés Gyulához fordulhatunk, hiszen akár Esterházy János is mondhatta volna az ő szavaival: „Így maradok meg hírvivőnek / őrízni kincsés temetőket / Homlokon lőhetnek, ha tetszik, / mi ott fűszkel, égbemenekszik.” [Haza a magasban]. Esterházyt megölhetnék, majd az égbemenekszik, hogy szellemi hagyatéka itt maradjon velünk, egészen a miénk legyen, saját életét, mártíromságát mintegy utolsó, búcsúajándékként átadva nekünk.

Mégis szerettük volna tudni, hol pihen. Mert ha a vész haragja közelít, az ősohöz mindig lehet fordulni, megkérdezni tőlük, hogyan cselekednének hasonló helyzetben, tanulni, bátorságot nyerni példájukból. Nem valamiféle ködös misztika ez, hanem egyszerűen a történelmi folyamatosság létezésének elismerése.

Esterházy hamvai azonban nem nyugodhatnak békében addig, amíg a végső tisztességet meg nem kapják. Az Európa szívében lezajlott rendszerváltozások nagy tragédiája, hogy még ma is olyan korban élünk, amikor Esterházyt egész egyszerűen nem lehet újra életemni, legalábbis úgy nem, ahogyan szeretnénk, ahogyan kívánna neki. Nem fényes pompával, gyászszíntőn, csak egyszerűen, tisztelői, népe körében, szülőhelyén vagy Pozsonyban, bárhol, családja döntése szerinti. Még nem érett meg erre az idő. Még félnek tőle. Mindentől, amit a neve jelent.

Lehet, hogy jobb is így. Amíg a körülöttünk élő népek ellenszenvé ily kivételően irányul felénk, legalább biztosak lehetünk abban, hogy még élünk.

Koltay András (fűszerkesztő)

TARTALOM

Esterházy hamvai	2
Felvidéki séták a Szent Erzsébet-emlékév jegyében	3
Budapesti ifjúsági klub	3
A Rákóczi Szövetség új ifjúsági és helyi szervezetei	3
Esterházy János szobra Királyhelmeceen	3
Felvidéki város és vidék Célalap-hálózat őszi közgyűlése	4
Megtalálták Esterházy János hamvait	4
Karácsonyi ajándékgyűjtés Pilis-csabán	4
Stolczér Elemér laudációja a Pro Probitate-díj átadásán	5
Pro Probitate-díj-átadás Komáromban	5
Gloria Victis 2007	6
Képek a 2007-es Gloria Victisről	8-9
Máriavölgy	10
Rákóczi konferencia Királyhelmeceen	10
A 2007. évi felvidéki ösztöndíj-átadási ünnepségek	10
Az 1947. évi magyar-szlovák lakosságcsereéről	11
A vértanúkra emlékeztek Oroslányban	12
A Szülőföldön Magyarul Társulás tisztújító közgyűléséről	12
A Rákóczi Szövetség felvidéki beiratkozási ösztöndíj programja keretében 2007. évben megrendezett ösztöndíj-átadási ünnepségek	13
Ajándék Gyergyószárhegyre	13
Asszony rózsákkal	14
Dsida Jenő 100 éves	15
Civil szervezetek a felvidéki magyar ifjúságért	16

IMPRESSZUM

RAKÓCZI HÍRVIVŐ

A Rákóczi Szövetség lapja
Megjelenik negyedévenként 1500 példányban
Postacím: 1027 Budapest, Szász Károly u. 1. IV. 1.
Telefon: 201-3067, 212-8891

Fűszerkesztő:

dr. Koltay András
(e-mail: koltay@jak.ppke.hu)

Szerkesztőbizottság:

dr. Halz József, dr. Vigh Károly, dr. Ugron Gáspár

Honlap: www.rakocziszovetseg.org
E-mail: info@rakocziszovetseg.hu

Felvidéki séták a Szent Erzsébet-emlékév jegyében

A középiskolásoknak szóló „Felvidéki séták” programját második alkalommal hirdette és rendezte meg a Rákóczi Szövetség 2007. november 16-18. között, összekötve a Szent Erzsébet-emlékév kassai záró eseményével.

A kirándulásra és zárandoklatra Északkelet-Magyarország Rákóczi ifjúsági szervezetével rendelkező középiskolái kaptak meghívást. A háromnapos rendezvényen Ozdortól a József Attila Gimnázium, Miskolcra a Fényl Gyula Jezsuita Gimnázium és a Kós Károly Szakközépiskola, Nyírbátorból a Berthlen Gábor Szakképző, Nyíregyházáról a Szent Imre Kacoliúsz Gimnázium, Sátoraljaújhelyről az V. István Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola, valamint Sárospatakról az Árpád vezér Gimnázium és a Református Kollégium B1 diákja vett részt.

A kirándulás tartalmas programot kínál a résztvevő diákok számára, akik kíváló idegenvezetés mellett keresték fel Kassa, Eperjes, Krasznahorka és Rozsnyó magyar történelmi és kulturális vonatkozású emlékeit. A rendezvény fő eseményét, a kassai Szent Erzsébet dombon bemutatott szentmise jelentette, amit Erdő Péter esztergom-budapesti érsek celebrált Szent Erzsébet tiszteletére.

A program részét képezte a háromnapos kirándulás első estjén egy zenés ismerkedési est a kassai magyar fiatalokkal, a második este két tartalmas film levetítése, majd vasárnap reggel egy rádióműsorban való szereplés Kassáról, a diákok közreműködésével.

A programot valamennyi alkalommal más-más régió ifjúsági szervezeteinek hirdeti meg a Rákóczi Szövetség, a kirándulás teljes költségeinek felvállalásával.

Csáky Csongor

Budapesti ifjúsági klub

Első alkalommal 2007. október 26-án rendezett a Rákóczi Szövetség budapesti középiskolások tagjai számára ifjúsági klubot. Az eseménynek a Szent Benedek Általános Iskola és Két Tanítási Nyelvű Gimnázium adott helyet. A klub meghívott vendége volt Halz József, a Rákóczi Szövetség elnöke, Ugron Gáspár, a Szövetség fűstikája, Szendrő Szabolcs hegymászó és Szabó Anna székesfehérvári mesemondó. Az összejövetelt Puskás Balázs, a rendezvénynek otthon adó iskola vezetője és Halz József a Szövetség elnök nyitották meg. Beszédükben hangsúlyozták a kezdeményezés célját, miszerint egy olyan havi rendszerességű programot kíván a klub biztosítani, ami érdekli a középiskolások korosztályát, értéket képvisel, felelősségre nevel, és szolgálja a fiatalok kapcsolatteremtését. Előadóként Szendrő Szabolcs hegymászó mesélt életéről, arról, mekkora hitre és kitartásra van szüksége, amikor éppen a Himalája egyik csúcsára indult fel fél lábbal. A hegymásztól Szabó Anna csikószereplés mesemondó követte fűsz hangú, kecsagató székesfehérvári történeteivel. A rendezvény állófogadás melletti kötetlen beszélgetéssel ért véget.

Csáky Csongor

A Rákóczi Szövetség új ifjúsági és helyi szervezetei

Legutóbbi közlésünk óta a Rákóczi Szövetség ifjúsági szervezeteinek száma 71-re emelkedett, a helyi szervezetek száma pedig egy új településsel 134-re gyarapodott.

Az elmúlt időszakban az alábbi helyeken történt szervezet megalakulás, illetve szervezetalapítás.

2007. szeptember 24-én a szenci Gimnázium és Vállalkozói Szakközépiskolában a Szövetség elnöke Halz József és Csáky Csongor vett részt az iskolai szervezet megalakító összejövetelén, ahol Rákóczi Ferenc végzős diákok közel 30 diák erősítette meg előzői posztjában.

A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem első éves hallgatóinak gólyabórában 2007. szeptember 27-én Gyantán, a Rákóczi Szövetség leherőséget kapott a bemutatkozási látogatás célja az egyetemi szervezet megalakítása és megerősítése volt. Az eseményen Csáky Csongor képviselte a Szövetséget.

A nagyváradi Lorándffy Zsuzsanna Gimnáziumban 2007. szeptember 28-án az iskola közös istentiszteletét követően: az olasz térségben került sor a gimnázium ifjúsági szervezetének létrehozásának előkészítésére. Az iskola igazgatója, Szabó Zsuzsanna készítette elő az eseményt, ahol közel 30 diák döntött a Szövetséghez való csatlakozásról.

Október 3-án a Debreceni Református Kollégiumban, Irinyi Tamás történelem szakos tanár közre-

működésével Ifjúsági szervezet alakuló ülésre került sor 27 diák és 3 tanár részvételével. Az ülésen a Szövetséget Ambrus Sándor és Csáky Csongor képviselték. Ugyanezen a napon közreműködésükkel Biharkezesen szintén ifjúsági szervezetalakuló összejövetelre került sor a Bocskai István Gimnáziumban, Történelmi József tanár szervezésében. Itt 42 diák hozta létre az iskola ifjúsági szervezetét.

Október 19-én a mosonmagyaróvári Piarista Általános Iskola és Középiskolában 26 diák döntött úgy, hogy csatlakozik a Rákóczi Szövetség középiskolások tagjainak sorába, megalakítva az iskola ifjúsági szervezetét. Stipkovitsné Katona Ágnes tanárnő készítette elő a szervezet létrejöttét, illetve vállalta annak további segítését. Az alakuló ülésen Csáky Csongor vett részt a Szövetség képviselőjeként.

Aszódon a Petőfi Sándor Gimnázium, Gépészeti Szakközépiskola és Kollégiumban november 20-án, 15 diák és 3 tanár kezdeményezésével alakult meg a város második ifjúsági szervezete. Az összejövetelre, Csáky Csongor látogatott el a Szövetség képviselőjeként.

November 23-án két helyszínen zajlott szervezetalakuló ülés. A Rákóczi Szövetség alelnöke Kun Ferenc és Kiss Péter Bedéglér, Somogy megyei községben, Vékás Anna és Csáky Csongor pedig Putnokon vettek részt szervezetalapításon. Bedégléren 23 lakos csatlakozott a község helyi szervezetéhez. Putnokon a Sorényi Béla Gimnázium és Mezőgazdasági Szakközépiskolában 16 diák Demcsik tanárral együtt hozták létre a középiskola Ifjúsági szervezetét. Az ülést a város polgármestere, Tamás Barnabás is megítésztette jelenlétével.

Csáky Csongor

Esterházy János szobra Királyhelmeceen

December 1-én, az Esterházy János-emléknap keretében felavatták a felvidéki Királyhelmeceen a mártír politikus szobrát. A városháza előtt áll mellszobor Szabó István, Losoncra elszármazott művész alkotása. A szobor a második felvidéki Esterházy-szobrok sorában, az első Bács községben állították fel. Az emléknapon Molnár Imre történész, Esterházy-kutató tartott ünnepi köszöntőt.

Gloria Victis 2007

A Gloria Victis tizenöt éves múltja visszatekinthető rendezvénysorozat, mely három fő programból, a Kárpát-medencei középiskolák történelmi vetélkedőiből, a határon túli főiskolások-egyetemisták találkozásából, valamint az október 22-i megemlékezésből áll. A rendezvénysorozat az 1956-os forradalom emlékének hajt fejet, ezért minden évben október 21-23. között kerül megrendezésre. A rendezvénysorozat az egyik legnagyobb szabású magyarországi találkozó a Kárpát-medencei magyar fiatalság számára. A háromnapos találkozón valamennyi szomszédos országból vendégül látunk magyar középiskolásokat és főiskolásokat, egyetemistákat, akik Budapesten találkoznak anyaországi társaikkal.

A középiskolák történelmi vetélkedő
A Gloria Victis középiskolák történelmi vetélkedő hagyományosan a Gloria Victis rendezvény egyik meghatározó része. A középiskolák vetélkedőjén tizenegyedik alkalommal került megrendezésre. A Rákóczi Szövetség hagyományaihoz híven idén is több száz magyarországi és határon túli középiskolát szólított meg vetélkedő kiírásával 2007. áprilisában.
A történelmi vetélkedő három részből tevődik össze. Az első fordulóban minden csapat egy írásbeli tesztet tölt ki és küld be postán a Szövetség címére. A résztvevőket a feladatokat kiadó, valamint ajánlott olvasmányok listájával a Rákóczi Szövetség honlapján volt elérhető 2007. április 10-től.

A történelmi vetélkedő léte témája: Széchenyi, Kossuth, Batthyány (Reformkori törekvések 1780-1847) volt.
A vetélkedő első fordulójára 95 három fős csapat küldte be a kitöltött részlapokat. A jelentkezők között valamennyi régió (Magyarország, Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Délvidék) képviseltette magát. Az első forduló tesztelt Schmittmayer Richárd és tatabányai csapata javították.
Az előreláást követően az első 62 csapat kapott meghívást a második fordulóra, ami a Gloria Victis budapesti rendezvényén való részvételt jelentette október 21-23. között.
A budapesti középdöntőbe bejutott 62 csapat régiókénti megoszlása: Magyarország: 46, Felvidék: 10, Erdély: 3, Kárpátalja: 2, Délvidék: 1. A bejutott csapatok közül végül hatvan jelent meg kísérettel együtt. 42 csapat október 21-én érkezett meg, a többi 18 másnap, 22-én reggel utazott Budapestre. A vetélkedő második fordulójára kétórás írásbeli tesztet jelentek, melynek összeállítását Mészáros Kálmán, Nagy István és Dobrovka András és Saláta Dániel történelmesek és egyben tanárok végezték.
A középdöntőre a Műgyetem „E” épületében került sor október 22-én. A feladatsorok kitöltése után a résztvevők megbeszéltek, majd az október 22-i ünnepségeken vettek részt, egészen estéig.
A feladatlapokat október 22-én este javították a Rákóczi Szövetség által felkért tanárok: Nagy István, Mészáros Kálmán, Dobrovka András,

Mlinkó Botáz, Saláta Dániel) északába nyúlóan javították, hogy másnapra megleljen a végeredmény. Október 23-án került sor az eredményhirdetésre a budapesti Műgyetem „R” épületében.
A középdöntő írásbeli tesztje alapján az első tíz csapat jutott be a vetélkedő döntőjébe. A döntő, valamennyi középdöntős csapat nyilvánossága előtt zajlott, ahol a legjobb tíz csapat a zsűri kérdései alapján döntötte el a végleges sorrendet.
A vetélkedő zsűrijében olyan neves szakemberek foglaltak helyet, mint Gergely András egyetemi tanár, aki a zsűri elnöki posztját is betöltötte, Bona Gábor egyetemi tanár, Dobszay Tamás egyetemi docens. A vetélkedő moderátora Mészáros Kálmán volt.
A vetélkedő döntője végül az alábbi eredménnyel zárult:

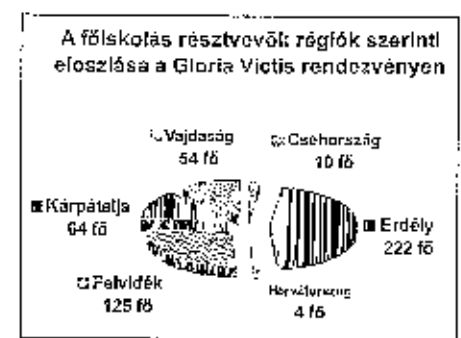
Iskola	Város	Csapattag	Csapattag	Csapattag	Felkészítő tanár
1. Avasi Gimnázium	Miskolc	Tuskó Zsófia	Belleza György	Barta Fruzsina	Nyíri Zoltán
2. Pápai Református Kollégium Gimnáziuma	Pápa	Gerse Debóra	Simon Attila	Szabó Barnabás	Kernyáné Návai Anita
3. Pázmány Péter Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium	Érsekújvár	Fodor Katalin	Vojtek Zsófia	Fodor Zsófia	Száraz Magdolna
4. Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma	Pécs	Stang Krisztina	Schum Gergely	Támás Dávid	Hosszú Csaba
5. Szent Orsolya Római Katolikus Gimnázium	Sopron	Kóczán Barbara	Major Vrág	Stippinger Gabriella	Zalai Ottóné
6. Pozsonyi Magyar Tannyelvű Gimnázium	Pozsony	Kristóf Enikő	Lengyel Diána	Nagy András	Kulcsár Mónika
7-8. Leówey Klára Gimnázium	Pécs	Nagy Kata	Únyi Laura	Magyarlaci Miklós	Fülöp László
7-8. Selye János Magyar Tannyelvű Gimnázium	Révkomárom	Fülöp Enikő	Kovács Orsolya	Paksi Julianna	Deák Irén
9. Batthyány Kázmér Gimnázium	Szigetszentmiklós	Matula Gábor	Mészáros Nikolett	Póth Antal	Gelencsérné Mária
10. Az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma	Aszód	Dunai Lilla	Kónya Nikolett	Kovács Janka	Péterfi Gábor

Amint a táblázatból látható a hetedik és a nyolcadik helyen holverseny alakult ki a csapatok között. A vetélkedő legjobban szerepelt öt csapata az értékes könyvtudalom mellett egy Bécs – Pozsony kirándulást is nyert, melynek célja a magyar vonatkozású emlékek felkutatása.

Valamennyi középdöntős csapat az eredményhirdetésekor értékes könyvjuttatást vehetett át a Rákóczi Szövetség elnökétől, Halai Józseftől.
Főiskolák találkozó
A határon túli egyetemisták és főiskolások találkozására minden reprezentatív hallgatót

(Ifjúsági) szervezet mellett meghívást kaptak a Rákóczi Szövetség határon túli helyi szervezetei által delegált fiatalok is. Idén 479 fő vett részt a rendezvénysorozaton.
Október 21-én érkeztek a résztvevők Budapestre. A határon túli régiókból a Lázár Trans, a Bus-Go Kft és a Paksi Atomerdő buszaival szállítottuk a fiatalokat a rendezvényre. A Budapestben belüli személyszállítást a Volánbusz Közlekedési Zrt. közreműködésével oldottuk meg.
A háromnapos budapesti tartózkodás ideje alatt idén két szállodában fettek elszállásolva a résztvevők. A Hotel Benta fogadta a történelmi vetélkedőre érkező középiskolásokat és tanárjaikat. Ez a hotel már évek óta partnere a Rákóczi Szövetségnek a Gloria Victis rendezvénysorozat

Az 1956-os ünnepségsorozat
Az október 22-i ünnepségsorozat az Ifjúsági találkozó legfontosabb része. 1956-ban ezen a napon indították el megemlékezésükkel a forradalmat az egyetemista fiatalok és másnap ugyanezen az útvonalon vonulnak fel fátylós menetükkel a Bem-szoborhoz. A Gloria Victis Ifjúsági Találkozó célja, hogy ezt a hagyományos útvonalat, és így a forradalmi eseményeket elevenítse fel a mai fiatalokban, köztük is külön kiemelve a határon túli ifjúságot, akik valószínű, hogy az iskolában nem kaptak teljes mértékű tájékoztatást az 1956-os eseményekről. Ezért is különösen fontos éreztetni a mai fiatalokkal, hogy 1956. október 22-én döntő szerepet játszott az események alakulásában az Ifjúság.

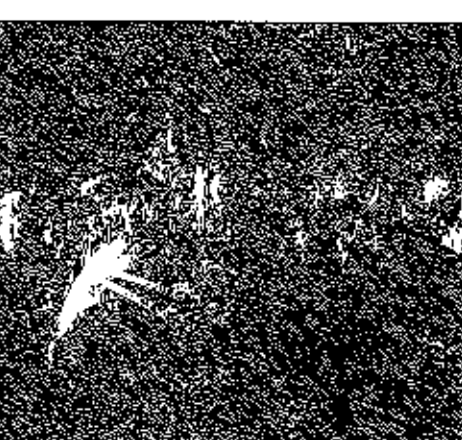
Az ünnepségsorozat 3 fő részből tevődött össze:
- A Műgyetem aulájában megszervezett ünnepség
- Fáklyás felvonulás a Műgyetemtől a Bem térig
- Bem téri koszorúzási ünnepség
A sokéves hagyományjal ellentétben tavaly a műgyetemi ünnepség nem a központi épület aulájában kapott helyet, hanem az épület előtti téren, a felső rakparton. Szerencsére idén újra megnyitotta kapuit a Műgyetem az ünnepség számára.
Az ünnepség - melyet a Műgyetem 1956 Alapítvány a Magyar Mérnöki Kamara védnökségével és a Rákóczi Szövetség közreműködésével közösen szervezett - délután 15.30-kor kezdődött a Fáklyás felvonulással, amit a Műgyetemi Zenekar kísért. Az egyetem nevében Molnár Károly rektor üdvözölte a jelenlévőket, majd Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke mondta el az ünnepi beszédét. Ezt követően a Benkő vándorénekes játszott. A Műgyetem 1956 Alapítvány elnöke, Hajós Ódon üdvözölte az egybegyűlteket, majd Jordán Tamás színművész elszavalta József Attila *A Dunánál* című versét. A Műgyetemi Zenekar fáklya alatt megkoszorúzták a Hősök emléktábláját. A koszorúzás után az EHK képviselőjének köszönőül hallgattuk, majd a határon túli ifjúság nevében a Marosvásárhelyről érkezett Kali István mondott beszédét. A rendezvény végén közösen elnekezték a szöveget, majd kezdetét vette a fátylós felvonulás a Bem térre.

A fátylós felvonulás megszervezése minden évben a Rákóczi Szövetség feladata. A menet kisebb csúszással, 17.00-kor indult útnak, élén a Műgyetem 1956 Alapítvány nagy koszorúfával, valamint egy eredeti '56-os zászlóval. A menetben többen részt vettek azok közül is, akik 50 évvel ezelőtt is részesei voltak a felvonulásnak, az ifjúságot elsősorban a Rákóczi Szövetség által meghívott fiatalok képviselték.
A felvonulás hagyományos útvonalát idén is módosítani kellett kissé a négyes metró építése miatt. A kis körűlt lezámítva azonban a menet a hagyományos, a történelmi eseményeknek megfelelő útvonalon haladt. [A Bem téren 1956-ban a műgyetemisták Lengyelországgal fejezték ki szolidaritásukat, ennek emlékére szolgált a fátylós felvonulás.] A felvonulás résztvevői számára ha-

lyítottuk a fiatalokat a rendezvényre. A Budapestben belüli személyszállítást a Volánbusz Közlekedési Zrt. közreműködésével oldottuk meg.
A háromnapos budapesti tartózkodás ideje alatt idén két szállodában fettek elszállásolva a résztvevők. A Hotel Benta fogadta a történelmi vetélkedőre érkező középiskolásokat és tanárjaikat. Ez a hotel már évek óta partnere a Rákóczi Szövetségnek a Gloria Victis rendezvénysorozat

Az ünnepségsorozat 3 fő részből tevődött össze:
- A Műgyetem aulájában megszervezett ünnepség
- Fáklyás felvonulás a Műgyetemtől a Bem térig
- Bem téri koszorúzási ünnepség
A sokéves hagyományjal ellentétben tavaly a műgyetemi ünnepség nem a központi épület aulájában kapott helyet, hanem az épület előtti téren, a felső rakparton. Szerencsére idén újra megnyitotta kapuit a Műgyetem az ünnepség számára.
Az ünnepség - melyet a Műgyetem 1956 Alapítvány a Magyar Mérnöki Kamara védnökségével és a Rákóczi Szövetség közreműködésével közösen szervezett - délután 15.30-kor kezdődött a Fáklyás felvonulással, amit a Műgyetemi Zenekar kísért. Az egyetem nevében Molnár Károly rektor üdvözölte a jelenlévőket, majd Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke mondta el az ünnepi beszédét. Ezt követően a Benkő vándorénekes játszott. A Műgyetem 1956 Alapítvány elnöke, Hajós Ódon üdvözölte az egybegyűlteket, majd Jordán Tamás színművész elszavalta József Attila *A Dunánál* című versét. A Műgyetemi Zenekar fáklya alatt megkoszorúzták a Hősök emléktábláját. A koszorúzás után az EHK képviselőjének köszönőül hallgattuk, majd a határon túli ifjúság nevében a Marosvásárhelyről érkezett Kali István mondott beszédét. A rendezvény végén közösen elnekezték a szöveget, majd kezdetét vette a fátylós felvonulás a Bem térre.

A fátylós felvonulás megszervezése minden évben a Rákóczi Szövetség feladata. A menet kisebb csúszással, 17.00-kor indult útnak, élén a Műgyetem 1956 Alapítvány nagy koszorúfával, valamint egy eredeti '56-os zászlóval. A menetben többen részt vettek azok közül is, akik 50 évvel ezelőtt is részesei voltak a felvonulásnak, az ifjúságot elsősorban a Rákóczi Szövetség által meghívott fiatalok képviselték.
A felvonulás hagyományos útvonalát idén is módosítani kellett kissé a négyes metró építése miatt. A kis körűlt lezámítva azonban a menet a hagyományos, a történelmi eseményeknek megfelelő útvonalon haladt. [A Bem téren 1956-ban a műgyetemisták Lengyelországgal fejezték ki szolidaritásukat, ennek emlékére szolgált a fátylós felvonulás.] A felvonulás résztvevői számára ha-

gyományosan ingyenes zászlókat és a fátylákat osztottunk ki.
A Gloria Victis ünnepségsorozat záró rendezvénye a Bem téri ünnepség, amely a Műgyetemtől érkező fátylós felvonulás után kezdődik. A Bem téren idén mintegy 1500-2000 fős ünnepelő közönség gyűlt össze. A Himnusz közös elnekeklésével nyitotta meg az ünnepi programot a győri Irodásza Októberi Gimnázium kórusa. A Himnusz elhangzása után Ugron Gáspár, a Rákóczi Szövetség főtájkára köszöntötte az egybegyűlteket. A köszöntő után Csorba János kórusvezető vezényletsével a leánykar elénekelte: Lassus *Domine Deus*, illetve Kodály Zoltán *Tantum ergo* című darabjait és e mellett elhangzott egy népdalcsokor is. Ezt követte Vasy Géza, a Magyar Írószövetség elnökének ünnepi beszéde, melyben saját '56-os emlékeit mesélte el az egybegyűlt ünneplőknek. Az ünnepi beszéd után Jancsi *Stabat Mater* és Martini *Jesu Rex* című kórusművek hangzottak el a leánykórus előadásában. Hagyományosan, minden évben felszólal a Bem téri ünnepségen egy határon túli egyetemista, hogy köszöntse az '56-os forradalom és szabadságharc eseményeire emlékezőket. Idén Búcsi Edina, a pozsonyi dlákszervezet képviselője szölt ez egybegyűltekhöz. Az ünnepi műsort Márai Sándor *Menyőből az angyal* című verse zárta, melyet Jónás Csaba, gráci színművész megkapható előadásában hallgattunk.
Ezt követően kezdetét vette a koszorúzás, melyet megtisztelték jelenlétükkel egyes magyarországi és határon túli magyar pártok, magyarországi és határon túli magyar szervezetek, intézmények, dlákszervezetek, hallgatói önkormányzatok, középiskolák, illetve a Rákóczi Szövetség helyi szervezeteinek és ifjúsági helyi szervezeteinek képviselői. A koszorúzat a székeljudvarhelyi Borókai táncgyűltés népviseletbe öltözött tagjai helyezték el a Bem szobor talapzatánál, miközben Beethoven: zenéje szölt. Az ünneplő tömeg a Szózat, illetve a Székely Himnusz elnekeklésével zárta az 1956-os forradalom 51. évfordulójának Bem téri megemlékezését.
Mindent összegezve elmondhatjuk, hogy a rendezvény szervezeten, ünneplés hangulatban zajlott le, méltóan mind 1956, mind a Rákóczi Szövetség hagyományához. Reméljük idén is élményekkel gazdagodva, új barátságokkal - melyek határokat lépnek át - tértek haza a határon túli magyarok az elcsatolt országrészekbe, és hirdetik az ott élők körében a magyar nemzet iránti elkötelezettség fontosságát.

Képek a 2007-es Gloria Victisről

Máriavölgy

Esterházyért imádkoztunk Máriavölgyben

Az idén október 6-án tartották Máriavölgyben, ebben a Pozsonytól északnyugatra, a Kiskárpátokban lévő Mária-kegyhelyen a búcsút. Tekintettel az Esterházy-évre, a szervező Pázmáneum Társulás ez a búcsút Esterházy Jánosért ajánlotta fel, és az emlékével eseményt közé emelte.

Máriavölgy régi magyar kegyhely, a pozsonylak kedvelt kiránduló- és imádkozóhelye. Csodát révén már az Árpád házi királyok idején is sokan kerestek itt megbocsátást, lelki megnyugvást és segédelmet, igazi búcsújáró hely azonban akkor lett, amikor Nagy Lajos királyunk itt templomot építtetett, és kolostor alapított. A két háború között, amikor már korlátozták a magyar nyelvű hitéletet Csehszlovákiában, a pozsonyi magyarság évente kétszer is összegyűlt az oltár és a forrás körül, hogy Mária országáért imádkozzon. A harmincas évek második felében Esterházy János, a kisebbségi sorba kényszerült felvidéki magyarság politikai és szellemi vezetője is rendszeresen megjelent itt, és a zarándokok élére állt.

A Rákóczi Szövetséget az idef zarándoklaton egy 30 fős csoport képviselte, többségében a Rákóczi Klub állandó résztvevői, valamint a budapesti Szent Margit Gimnázium növendékei.

A több ezer hívő zarándok előtt Orosch József, nagyszombati püspök celebrált misét főpapi segédlettel. A helyi plébános szlovákul is

üdvözölte és tájékoztatta a hívőket, de a továbbiakban a szertartás magyarul szült. Homíliájában a püspök kiemelte Szent István királyunk szerepét abban, hogy hazánk Mária országa lett, hogy ma is Mária szelleme tartja egyben a kárpát-medencei magyarságot. Külön szült szentbeszédében Esterházy Jánosról, a mártír politikusról. Elmondta, hogy hőrcónévei alatt hőlesen viselte testi és lelki szenvedéseit, még pap börtöntársainak is ő adott hitet és erőt a nehéz időkben, így méltán lehet mindannyiunk példaképe. A mise során elénekeltük szinte az összes magyar Mária-éneket, melynek megkoronázásaként a mise végén az egész völgyet betöltve zengett a Boldogasszony Anyánk.

Nem sokkal a mise után, a koradélutáni órákban keresztúti ájtatosságra került sor. A völgy oldalában kialakított, Jézus szenvedéstörténetét bemutató 14 stációt, amelyet ezúttal Esterházy János földi rehabilitációjáért imádkozva járta be az akkor még mindig többszörös fős hívőcsereg. A keresztutat Karaffa János esperes-plébános, a Pázmáneum Társulás elnöke vezette. Az egyes állomásoknál igyekezett párhuzamot vonni Krisztus és Esterházy szenvedései között.

A Rákóczi Szövetség kis csapata lelkileg és szellemileg feltöltődve tért haza a zarándokútról.

Martényi Árpád

Rákóczi-konferencia Királyhelmeceen

A Királyhelmece és környéke Polgári Társulás, a Rákóczi Baráti Köre és a Lórántffy Zsuzsanna Polgári Társulás 2007. november 10-én Rákóczi konferenciát és szoboravatást rendezett Királyhelmeceen, amelyre meghívást kapott Szövetségünk is, amely anyagilag is támogatta a rendezvényt.

A konferencia II. Rákóczi Ferenc Zempléni címmel került megrendezésre. Az előadók között köszönthetjük többek között R. Várkonyi Ágnes akadémikus-professzornő, Czigány István hadtörténész és Tamás Edit történészt. Mi is lehetőséget kaptunk a Szövetség tevékenységének kifejtésére. Elmondtuk, hogy civil szervezetünk egyik kiemelt célja névadónk, Rákóczi Ferenc kultuszának és szellemi hagyatékának ápolása. Beszámoltunk mindazokról az ünnepségekről és megemlékezésekről, amelyek ezt a célt szolgálják, az Ifjúsági történelmi vetélkedőkről, a nyári táborokról, a 300. évforduló méltó megünnepléséért tett erőfeszítéseinkről, a Rákóczi Klub programjairól, a szobor- és emléktáblaállításokról és azok anyagi támogatásáról, továbbá az Alapítványunkról, amelyen keresztül számtalan Rákóczi rendezvény kap támogatást. Szóltunk a Beirattási Programunk helyzetéről és kértük a 45-50 résztvevő anyagi támogatását.

A konferencia után került sor a helyi Rákóczi utca sarkán, egy kis téren felállított Rákóczi-szobor avatására. A szobor a beniczúrfalvai ifj. Szabó István szobrászművész alkotása, aki egy elegáns, mosolygós Fejedelmet állított barokkos márvány posztamentre.

A szoboravatásra 100-120 fő jött el, sokan fiatalok, elsősorban a Rákóczi Ifjúsági szervezettel is rendelkező helyi magyar gimnázium diákjai. Tárogatózene és vers adta meg a hangulatot, majd Pásztor István parlamenti képviselő, volt polgármester, a Rákóczi Baráti Köre elnöke ismertette a szobor létrejöttének körülményeit. Az avató beszédet Duray Miklós tartotta. Beszédében példaként állította a maiak elé a Fejedelem kitartó hitét és minden céren megmutatkozó toleranciáját. A számtalan koszorúzó között volt Hórcsik Richárd, Sátorajvájhely polgármestere, országgyűlési képviselő is.

Martényi Árpád

Duray Miklós tart ünnepi beszédet

A 2007. évi felvidéki ösztöndíj-átadási ünnepségek

A Rákóczi Szövetség immár harmadik éve szervezi meg a beiratkozási program részét képező oktatás-nevelési támogatási akcióját, mely keretében több száz nagylelkű adományozó támogatása révén 10.000,- Ft egyszeri beiratkozási ösztöndíjat adományoz mindazon, az akcióra kijelölt régiókban élő felvidéki családoknak, akik gyermekeiket magyar iskolák első osztályába íratták.

Az előző évek gyakorlatához hasonlóan az idei ösztöndíj-átadásokra is két fordulóban, 2007 júniusában, illetve szeptember-októberében került sor, összesen 48 felvidéki helyszínen, amelyek során a Szövetség 1795 arra jogosult felvidéki kislétszámú számára nyújtotta át a beiratkozási ösztöndíjakat. (A részletes adatokat lásd a 13. oldalon található táblázatban)

Az adományozók közül többen, így Jaszenszky Géza, Magyarország volt külügyminisztere, továbbá Kovács Raymund, Budapest XVI. kerületének alpolgármestere, illetve Dolbos László, Kartag város alpolgármestere, egy-egy ösztöndíj átadási ünnepséget is megtiszteltek jelenlétükkel. Az ünnepségek megszervezésében és lebonyolításában a Szövetség munkáját a felvidéki Város és Vidéke Célalapok képviselői, illetve a helyi iskolák pedagógusai segítették, akiknek, illetve az akcióba bekapcsolódott minden adományozónak, Szövetségünk ezúton is köszönetet mond.

Úgy gondoljuk, hogy a legutóbbi szlovákiai belpolitikai fejlemények, a különböző magyarellenes megnyilvánulások még inkább indokolják az anyaország szolidaritásának kiteljesítését, aminek fontos eszköze a magyar iskolákba történő beiratkozás támogatása, ezért ösztöndíj-akcióinkat a jövő évre is meghirdetjük.

Kérjük, hogy akcióinkat lehetőségeihez mérten támogatni szíveskedjen. Erre vonatkozó felhívásunk a Rákóczi Hírvivő hátoldalán olvasható.

Rövid Éva

Az 1947. évi magyar-szlovák lakosságcsereéről A nagy tragédia hatvanadik évfordulóján

Kedves Testvéreim!

Emlékezzünk vissza arra az időszakra, amikor 60 évvel ezelőtt szeretett Garammenti szülőföldünkről kitelepítettek bennünket, majd Magyarországon nemsokára a kommunista diktatúra üldözöttjé lettünk.

Egészen 1945 tavaszáig kell visszamenyünk, amikor Eduárd Benes, a csehszlovák emigráció vezetője Londonból Moszkvában keresztül megérkezett Kassára. Ott nagy beszédet tartott, s ennek során kijelentette, hogy 1938-ban az első Csehszlovák Köztársaságot a szudétánémet Heinlein Párt és a szlovákiai Magyar Nemzeti Párt bomlasztotta szét, és ekkor neki emigrációba kellett távoznia. Hogy ez még egyszer ne fordulhasson elő, a most megalakítandó új Csehszlovákiából ki fogja telepíteni az összes németet és magyart. 1945 júniusában népszámlálást végeztek. 1945. augusztus 1-jén Benes kiadta a hírhedt rendeletét, amely szerint, aki a népszámláláskor németnek vagy magyarnak vallotta magát, annak augusztus 1-től kezdve megszűnt a csehszlovák állampolgársága, és az áttelepítéssel szemmeléle joga nincs. Tehát ezután ránk nem vigyázott se cseh csendőr, se szlovák partizán, mindenki csak támadott minket. A szlovák partizánok a hegyek közül fegyverrel lojítottak a magyar lakta síksági vidékekre és itt kiválasztottak maguknak egy-egy vendéglőt, malmot, üzletet, és éjszaka fegyverrel kényszerítették a magyar tulajdonost, hogy 20 kg-ot csomagoljon össze, mert leviszik a Dunához és átesszük Magyarországra. A határon azonban a magyar határőrök azzal az indoklással, hogy az áttelepítés ügye még nincs elrendezve, nem vették át őket. Ekkor a partizánok a Duna-parton hagyták a magyar családokat.

A párizsi béketárgyalásokon 1946-ban Csehszlovákia minden magyar kitelepítését követelte, de a nyugati hatalmak, főleg az ausztrál és az újjélandi diplomaták kompromisszumos megoldást javasoltak. Benes szerint éppen annyi szlovák élt Magyarországon, amennyi magyar Csehszlovákiában. Ezt a magyar békekedvezményt cáfolta. Benes hátsó gondolata az volt, hogyha Magyarországról a félmillió sváb lakosságot kitelepítik, és ehhez a magyarországi szlovákok számát is hozzávesszük, akkor éppen elegendő hely jutna minden csehszlovákiai magyarnak. Azonban a magyar kormány, amint politikai lehetőségei megengedték, a szovjetek által követelt és elindított sváb kitelepítést leállította, és csak a kölcsönös, önkéntes lakosságcsereét tudta kompromisszumként elfogadni. Erre is csak azért

kényszerült, mert Csehszlovákia megkezdte körülbelül 300 ezer magyar deportálását csehszlovákiai kényszermunkára.

Csehszlovákia jogot kapott arra, hogy Magyarország területén a szlovákok visszatelepítése érdekében propagandát fejthessen ki. Ez igen nagy erővel folyt. Így többek közt a pozsonyi Szlovák Nemzeti Színház színészgárdája is sok helyen tartott itt előadást. A szlovákok által lakott városokban, falvakban színelőadásokat tartottak, hazafias verseket mondtak és szónoklatokat tartottak, s fő érvek: „várnak Titeket az ősi szlovák hegyek vissza, várnak, csak gyertek vissza”. A jómódú tót gazdák nem óhajtották itt hagyni birtokaikat, vagyonukat, s így inkább a szegényebb nép és polgárok, papok, tanítók, vállalkoztak az áttelepülésre, mert meggazdagodással kecsegtették őket. Megkezdődött mindkét országban a lakosságcsere kijelölt listáinak összeírása. A lakosságcsere létszám szerint történt, s ennek során a csehszlovák hatóságok a jómódú, nagyobb birtokkal rendelkező magyar paraszti családokat jelölték ki. Elsősorban az 5 kataszteri holdnál nagyobb birtokkal rendelkező földtulajdonosok kerültek a kitelepítési listákra, s azokat is a szlovákostásra kijelölt városokból és falvakból nacionalista szemlélettel írták össze. A szegény földműves magyar családokat pedig csehszlovák rabszolgáimunkára vitték el. Eleinte gondban voltunk, hogy minket is csak kisebb csomagokkal tesznek át, de a magyar diplomáciának annyit sikerült elérnie, hogy ingóságainkat magunkkal vihetjük. A fölbirtok-különbözötett államközeli elszámolással ígérték elrendezni, de mi a földfelértékelt a csehszlovák államtól a mai napig sem kaptunk kárpótást. Az államközi megállapodás szerint a vasúti szállítást a csehszlovák állam a lakásunktól a vasútállomásig, a közúti szállítást pedig a magyar állam vállalta. Az én szülőfalum, Kiskálma a Garam folyó jobb partja mentén, azaz Lévától nyugati irányban fekszik. A szlovák újságok azzal gúnyosan vádoltak minket, hogy bizonyára ócska teherautókkal, „skatyulyákkal” fognak a lévai vasútállomásra szállítani, hiszen Magyarországnak nincsen Skoda autógyáral Nagy volt a meglepetésük, amikor a MÁVUT 10 tonnás amerikai gyártmányú nyergesvontatói völgidűbörögtek Léva utcáin. Ilyen gépkocsikat még Csehszlovákiában sem láttak. Mi – az első csoportban – nyolc családdal voltunk egy tehervonatra beosztva. A tehervonatot a lévai vasútállomáson állították ki részünkre. Kiskálnáról vitték minket és ingóságainkat oda a magyar teherautók. Rettenetesen fűt

nekünk ősi szülőföldünk kényszerű elhagyása. Mi és a többiek is jómódú család voltunk, ezért kellett a nyolc család részére egy teljes vonatszerelvényt kiállítani. Útjelzőként Mohácsot jelölték ki. Egy hétig tartott az utazásunk, és végül Pécs közelében állították meg vonatunkat. Itt, Nagykozáron megjelent az Áttelepítési Bizottság, és közölték a faluval, hogy felvidéki magyarokat telepítenek oda, a horvát nemzetiségű vezetőség bement Pécsre a főispánhoz (akkor még a Kécskai Párt vezette az országot), és kérték, hogy ne telepítsenek oda minket, mert ők nem akarnak magyar „bicskásokat” a falujukban látni. A főispán kijelentette, hogy Nagykozár ugyanolyan magyarországi falu, mint a többi, ezért a törvény rájuk is vonatkozik, a felvidékieket pedig oda fogják telepíteni. Nagykozáron körülbelül 50 hold állami tartalék föld volt részünkre fenntartva, de a horvátok gyorsan bevetették kukoricával. Úgy gondolták, hogyha nekünk nem hagynak földet szabadon, akkor majd önként is otthagyjuk a falujukat.

Nehéz rakodással sikerült bútorainkat, állatainkat, mezőgazdasági gépeinket Nagykozárba szállítani. Megdöbbenünk azonban, hogy amikor odaértünk, hogy a falu utcáin nem lehetett magyar szót hallani, csak horvátot és németet.

Másnap megérkezett hozzánk a megyei Földhivatal tisztviselője és megpróbálta a nyolc felvidéki család között elosztani a tartalék földet. Ekkor derült ki, hogy a tartalék földet a horvátok bevetették maguknak, és ezért nekünk a családunként járó 15-15 hold helyett csak 6-8 hold föld jutott. A Földhivatal tisztviselője a felvidékiek igényének intézésére engem jelölt ki. Így aztán naponta kellett tárgyalnom a falu horvát vezetőivel. Kértem, hogy mutassák meg nekünk a földjeinket, amelyek a falu határában kis parcellákban egymástól távol fekdtek. Az egyik alkalommal a határszélén során a horvát vezetőjüket azt mondta nekem: „maguk ott sem kellenek, meg itt sem kellenek!” Ekkor felsóhajtottam: „Atyám! Mit vétettünk, hogy még a saját hazánkban is így beszélhetnek velünk?” Ekkor eszembe jutott a bibliai idézet, amikor Jézus tanítványaival kijőve a zsinagógából, egy vak embert talált az út szélén. A tanítványok azt kérdezték Tőle: „Mester! Ki vétkezett? Ez a beteg, vagy a szülei, vagy vakon született?” Jézus így válaszolt: „Sem ő, sem a szülei nem vétkeztek! Ez csak azért van, hogy Isten dolgai nyilvánvalóvá legyenek rajta!” A mi esztünkben sem mi vétkeztünk, hanem Benes csehszlovák elnök, amikor bosszúja miatt kitelepítettek

minket szülőföldünkről. Azonban Benes uralkodása nem tartott sokáig, rövidesen meghalt, sőt hűségese munkatársai börtönbe kerültek, külügyminiszterét, Jan Masarikot pedig megölték.

A sors kiszámíthatatlan, hiszen 1948-ban a kommunisták puccsal kerültek ugyan hatalomra, de Gottwald elnök a „szocialista testvérség” érdekében kénytelen volt a magyarok állampolgárságát engedélyezni. Ez némiképp enyhítést hozott a felvidéki magyarságnak, s véget vetett az áttelepítéseknek, de kezdődött a kommunista terror ott is, nálunk is. A Nagykozára telepített felvidéki magyarok földbirtokviszonyait rendezték, de az ősi betakarítások után 1950 tavaszán megkezdődött a kommunista Rákosi politikai és gazdasági terrorja, szigorú cenzúra és állat beszoállításával és élelmiszerjegyek bevezetésével. Az 1950 őszi betakarítás után a mi falunkban is megjelent a politikai rendőrség (az ÁVÓ), és a padlásokról lesöpörte a termést. Ahol nem találtak a beszoállításra szertart előírt terményt, állatot, onnan elvitték börtönbe a családfőt. Ekkoriban aludtak ki a falusi kenyérsütő kemencék, mert az ódásányoknak nem volt miből családjuknak kenyeret sütni. Ez azonban nem csak testi éhezést, hanem lelki megrázkódtatást is jelentett. Aztán jött a „kulák-lista”. Ebből mi, felvidékiek is beleke-

rültünk, hiszen otthonról cséplőgépeket is hoztunk. A kommunista rendeletek szerint minden cséplőgép-tulajdonost kizsákmányolónak, kuláknak minősítettek, elhurcolták, megverték, és börtönbe zárták. Elvették a földjét, a gépeit, sőt még a házát is. Ekkor változott át a felvidék élete „baranyai fogsággá”, hasonlóan a babiloni fogsághoz. Ezt követte az 1956-os forradalom, amikor hazaszerető magyar szívünk a szabadság reményében nagyot dobant, de csakhamar, a szovjet tankok nyomában ismét csak az elnyomás és börtön következett. 1958-ban megkezdődött a szövetkezetek szervezése. Ennyi szenvedés után a felvidéki kitelepítettek felismerték, hogy nincs más kiút számunkra, akár tetszik, akár nem, elkerülhetetlen a belépés. A szövetkezetben olyan újgazdákkal kerültünk össze, akik korábban a pécsi szénbányákban voltak munkások, és még a vetőgépet sem tudták beállítani. Ezért aztán a tapasztalt felvidékiek közül sokan hamarosan a szövetkezetek vezetőségébe kerültek.

A Nagykozára történt betelepítésünk után többször is begyalogoltunk Pécsre a református templomba istentiszteletre, és Nyáry Pál tiszteletes úrnál szórvány-gyülekezetként jelentkeztünk. Ezt követően Pécsről a tiszteletes úr kiállt Nagykozára. Édesapám tette a gyülekezet gondnoka. Hogy mennyire

nem hagyott el minket az Úr, annak fényes bizonyítéka a gyönyörű bolyi református templom, amelyet szorgalmas felvidéki kitelepített magyarok építettek föl, és amelynek karcsú tornya mutatja nekünk az irányt.

Kedves Testvéreim! A XX. században két Antikrisztus is uralkodott a világban. Az egyik Hitler, a másik Sztálin volt. Hitler Istennek ókori népét, a zsidóságot akarta kiirtani, Sztálin pedig Isten újkorai választott népe, a kereszténység hitét akarta elpusztítani. Krisztus Urunk azonban másfelé fordította a történelem szekerét, és megmentett minket. Hiszen ma is összegyűltünk Isten-tiszteletre, hálat adni. Krisztus él, aki Isteni hatalmával lesöpörte a világtörténelem színpadáról mindkét rendszert.

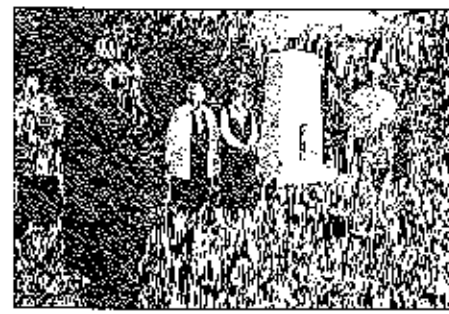
Szeretett Felvidéki Testvéreim! Halljátok meg a nekünk szóló mai örömhírt: „Ütdöztetek vagyunk, de nem elhagytak, letpörnek, de el nem veszünk, csak kelj fel és járj a hit, a remény és a szeretet útján!”

Varga László
egykorú kitelepített, Pécs

(Elhangzott a szülőföldjükről kitelepített felvidéki magyarok emlékére szervezett emlékünnepségen Pécsen, a kitelepítések halványodik évfordulóján.)

A vértanúkra emlékeztek Oroszlányban

A Hímnusz hangjaival kezdődött a Rákóczi Szövetség Oroszlányi Szervezete és Millenniumi Alapítványa által szervezett megemlékezés, melyre október 6-án, a Munkás Szent József Római Katolikus Plébániatemplom mellett álló emlékműnél került sor. Az aradi vértanúk tiszteletére megrendezett ünnepségen Nagy Csaba, a szövetség helyi elnöke fontosnak tartotta hangsúlyozni: Az utókor számára olyan egyszerűnek és törvényszerűnek tűnik a lázadás, a felkelés, a forradalom, és az utána következő leszámolás, hiszen nem csak akkor és itt, Magyarországon, hanem szinte a világban a történelmi folyamán többször csapott össze az új eszme a korábbival. Sok helyen folyt küzdelem a szabadság fejlettebb szintjéért vagy a nemzeti függetlenségért. A megújulást

követelőik gyakran ütköztek a korábbi hatalom védelmére rendelt fegyveres hadakkal. Tény, hogy nemzetünknek újrakészülő fája megtört Segesvárnál, Aradon, a pesti Újépületben, a pozsonyi kivégzések nyomán, valamint a majd nem húsz évig tartó elnyomás súlya alatt.

Ezt követően Tompa Mihály: A gólyához c. versét Nagy Roland, Lengyel József Gimnázium és Szakközépiskola tanulója szavalta el, majd a Bányász Népdalkör egy dalcsoport adott elő a hősök tiszteletére.

A megemlékezés ünnepi szónokaként Ürge László, a Csemadok lévai szervezetének választmányi tagja szólott az egybegyűltekhöz. A megemlékező gondolatokat követően a Rákóczi Szövetség mellett Oroszlány város polgármestere, Rajnai Gábor, a helyi politikai és társadalmi szervezetek képviselői, a Nemzetőrség tagjai, valamint magánemberek sokasága helyezte el a megemlékezés koszorúit, mécseseit az emlékmű talapzatánál, majd ünnepi szentmise zárta a város ünnepségét.

Ivák István

A Szülőföldön Magyarul Társulás tisztújító közgyűléséről

A Felvidéki Város és Vidéke Célalapok összefogó Szülőföldön Magyarul Társulás 2007. november 10-én, Érsekújváron tartotta meg tisztújító közgyűlését. A közgyűlésen jelenlévő képviselők megválasztották a szervezet új Elnökségét és Felügyelő Bizottságát. A tényleges eredményei alapján a Társulás elnöki posztját az elkövetkező két évben Gabri Rudolf, a nagykaposi célalap vezetője tölti be. Az Elnökség tagja lett továbbá Tóth Klára, Himmler György, Botka Ferenc és Rosztás László, a felügyelő bizottsági teendőket pedig Szuperák Mária, Böszörményi Edit és Névény Zoltán látják el az elkövetkező két évben.

Kiss Péter

A Rákóczi Szövetség felvidéki beiratkozási ösztöndíj programja keretében 2007. évben megrendezett ösztöndíj-átadási ünnepségek

	Átadás ideje	Átadás helye	Felvidéki Város és Vidéke Célalap	Átadott ösztöndíjak száma
1	2007. június 10.	Téjfalva	Somorja	8
2	2007. június 11.	Somorja	Somorja	40
3	2007. június 21.	Pográny	Nyitra	23
4	2007. június 25.	Rimaszombat	Rimaszombat	60
5	2007. június 26.	Farkasd	Vágsellye	35
6	2007. június 26.	Péred	Vágsellye	27
7	2007. június 26.	Vágsellye	Vágsellye	25
8	2007. szeptember 3.	Léva	Léva	15
9	2007. szeptember 7.	Nagykapos	Nagykapos	88
10	2007. szeptember 7.	Vaján	Nagykapos	35
11	2007. szeptember 7.	Nagyszelmenc	Nagykapos	22
12	2007. szeptember 11.	Kassa	Kassa	27
13	2007. szeptember 13.	Bátka	Rimaszombat	79
14	2007. szeptember 13.	Rimaszombat	Rimaszombat	10
15	2007. szeptember 13.	Feled	Rimaszombat	113
16	2007. szeptember 14.	Pozsony	Pozsony	29
17	2007. szeptember 14.	Tornalja	Tornalja	110
18	2007. szeptember 14.	Rimaszécs	Tornalja	77
19	2007. szeptember 18.	Nagygyeőr	Nagygyeőr	20
20	2007. szeptember 18.	Somorja	Somorja	27
21	2007. szeptember 18.	Dunaszerdahely	Dunaszerdahely	35
22	2007. szeptember 19.	Ipolyság	Ipolyság	43
24	2007. szeptember 19.	Palást	Ipolyság	7
25	2007. szeptember 19.	Ipolyhalog	Nagykürtös	39
26	2007. szeptember 20.	Ragolc	Füle	29
27	2007. szeptember 20.	Füle	Füle	84
28	2007. szeptember 20.	Síd	Füle	22
29	2007. szeptember 20.	Losonc	Losonc	16
30	2007. szeptember 20.	Szenpéter	Komárom	4
31	2007. szeptember 21.	Pelsőc	Rozsnyó	21
32	2007. szeptember 21.	Rozsnyó	Rozsnyó	37
33	2007. szeptember 21.	Demő	Rozsnyó	25
34	2007. szeptember 21.	Szádalmás	Rozsnyó	19
35	2007. szeptember 24.	Szenc	Szenc	31
36	2007. szeptember 25.	Érsékújvár	Érsékújvár	56
37	2007. szeptember 25.	Udvard	Érsékújvár	8
38	2007. szeptember 26.	Nagygyeőr	Királyhelme	44
39	2007. szeptember 26.	Nagytárkány	Királyhelme	63
40	2007. szeptember 26.	Királyhelme	Királyhelme	81
41	2007. szeptember 27.	Kéménd	Párkány	8
42	2007. szeptember 27.	Zseliz	Zseliz	41
43	2007. szeptember 28.	Gúta	Gúta	19
44	2007. október 4.	Galánta	Galánta	49
45	2007. október 09.	Torna	Szepsi	25
46	2007. október 09.	Buzlta	Szepsi	20
47	2007. október 09.	Szepsi	Szepsi	84
48	2007. október 17.	Komárom	Komárom	15
Összesen:				1797

Ajándék Gyergyószárhegyre

„Ebben az életben nem tehetünk nagy dolgokat, csak kis dolgokat tehetünk nagy szeretettel.”
(Kalkuttai Boldog Teréz anyja)

Tavaly decemberben jártunk először Gyergyószárhegyen, a Böjte Csaba atya által alapított gyermekotthonban, ahol akkor 14 erdélyi magyar gyermek élt együtt a hegyoldalon lévő ferences kolostor szobáiban. A 14 ágyacskán immár 19-en osztoznak, ugyanis 5 kislátástalan sorsú gyermeket az otthon vezető Csergő házaspárnak nem volt szíve elutasítani.

Tavaly utazásunkat megelőzően azt kérdeztük Csergő Hajnóától és Jósikától, hogy mit vigyünk, mire van leginkább szükségük? A válasz egyszerű volt és sokatmondó: bármit hoztok, mindennek nagyon örülünk. A három nap alatt a baráti körből összegyűjtött pénzből jutott játékra, élelmiszerre, csokoládéra, a fennmaradó összeget pedig betettük egy borítékba. Az első találkozás olyan volt, mintha évek óta ismernénk egymást, nyitottak voltak, és szinte örömmel, szeretettel fogadtak bennünket, órákig beszélgettünk. Elmesélték, hogy sokszor kilátástalannak tűnik minden, de az Isten mindig átsegíti őket a nehéz pillanatokon, és egyszerre elhárulnak a problémák. Akkor éppen az okozott fejtörést, hogy mielőtt fogják kifizetni a szárhegyi asztalosnak azt az összeget, amennyiért önkénteskedés árán elkészítette a tetőtéri szobákba a 14 kis szekrénykét. Kiderült, hogy a Gondviselés ez esetben minket kioldott, ugyanis a borítékban forintra pontosan annyi pénz volt, amennyibe a bútorok kerültek.

Aznap éjszaka határoztuk el, hogy a magunk módján és eszközeivel folyamatosan segítenünk kell. Azóta kétszer jártunk Gyergyószárhegyen, egyre inkább olyan érzéssel, mintha hazamennénk.

Az szeretnénk, ha az otthonban felnövő gyerekek szülőföldjükhöz találják meg a boldogulás útját, hogy a maguk eszközeivel hozzá tudjanak járulni az ottani magyarság megmaradásához – hiszen határon innen és túl, mindannyiunkra ez a feladat vár. Ehhez elengedhetetlen, hogy kialakuljon a kötődés szülőföldjükhöz, de a szükséges lehetőségek miatt a legtöbben még Kolozsváron vagy éppen a Békás-szorosnál sem jártak, nem ismerhették meg Erdélyország csodáit.

Az otthonnak nagy szüksége volna egy olyan szállítójárműre, amivel egyszerre mozgatni tudnák 6-8 gyermeket, adományokat szállíthatnak, közös programokat, kirándulásokat szervezhetnek nekik. Ebben szeretnénk segítséget nyújtani, összegyűjteni 1,5 millió forintot, és venni egy használt mikrobuszt a Szárhegyi Károni János Gyermekotthonnak. Minden adomány nagy segítség, legyen az 1, 2 vagy néhány ezer forint!

A gyűjtés 2007. november végén kezdődött, és folyamatosan tart. Terveink szerint mihamarabb újra elutazunk Gyergyószárhegyre, és elvisszük mindannyiunk közös ajándékát, amivel megköszönésünk szerint nagy örömet és sok-sok boldog percet szerezhetünk a gyerekeknek és nevelőiknek.

Bíró Tamás – Christián László – Koltay András – Molnár György

Az adományokat az alábbi számlára kérjük befizetni, illetve az alábbi személyekhez kérjük eljuttatni:

Számlaszám (külön e célra nyitva): 11773133-00244671 (OTP), számlatulajdonos: Molnár György

Az otthon honlapja: www.gyergyoszekigyerekok.com

A gyűjtés eredményéről annak lezárását követően mindenkit tájékoztatunk.

Asszony rózsákkal Árpád-házi Szent Erzsébet emlékezete

„...e világ ködében úgy ragyogott fel,
mint a hajnalcsillag.”
Helsnerbachi Caesarius)

Amikor Árpád-házi Szent Erzsébetről olvastam, azon gondolkodtam, vajon mit jelent ma a „szent” szó? Mit jelent egy ilyen kifejezés az összemossott érzések és összekuszált gondolatok világában, ahol már semmi sem egyértelmű, ahol minden viszonylagos, és ahol a megfellebbezhetetlen igazságok karegóriája már nem létezik? Vajon jelen-e még egyáltalán valami? Ha jobban körülnézünk, észre vesszük, hogy nem sokat. Az egyház tanításai süket fülekre találnak, az anyagi javak megszerzése társadalmunk életének egyedül céljává kezd válni. Bár néhányan még tudják, mi szükséges ahhoz, hogy valakit szentté avassanak, ennek valódi értelmét, spirituális jelentőségét vajmi kevesen érzik át. Szent Erzsébet életét megismerve azonban rájövünk, hogy a tanítás időtlen és nyolcszáz év távlatából sem veszített semmit a jelentőségéből.

A történet egy asszonyról szól, aki nem hunyáskodott meg semmilyen földi szabály előtt, akit csak az Isteni tanítás és a szeretet törvénye vezérelt.

Erzsébet II. András és Merániai Gertrúd gyermekeként, 1207-ben született. Négyes korában kezét Hermann thüringiai örgrófnak ígérték, ezért már kisgyermekként elhagyta Magyarországot, hogy megtanulhassa új hazájának minden szokását. Hermann azonban nem sokkal később, 19 éves korában elhunyt. Ekkor némi politikai huzavona után Lajos, Hermann testvére jegyezte el Erzsébet a wartburgi udvarnál korán kitűnt külön viselkedésével, például rendszeresen megszakította játékait Isten iránti szerettének jelölésül, és nem volt hajlandó megtanulni a nőkre akkoriban jellemző, típegő járást sem. Leendő anyósa, Zsófia szemében a leginkább elfogadhatatlan pedig az volt, hogy teljes természetességgel magával egyenrangúnak tekintett mindenkit, a legegyszerűbb embert is.

Személyisége az egész udvar megrökönyödését kiváltotta, és ha Lajos a korai házassággal nem szilárdítja meg helyzetét, valószínűleg háza kellett volna térnie Magyarországra. A házasságkötés azonban megtörtént. Lajos és Erzsébet szokatlan harmóniában éltek, de a férjnek azt is el kellett fogadnia, hogy Isten központi helyet foglal el felesége lelkében. Gyakran előfordult például, hogy Erzsébet éjszaka felkelt mellőle és a hideg padlóra feküdt, hogy az Úr szeretetért egy időre elhagyja közel-

ségét. A férj azon sem csodálkozott, ha felesége egy falatot sem evett, mert éppen böjtölt, és azon sem, hogy ostromozta magát. Mellette állt akkor is, amikor az 1225-ös éhínség idején kinyitatta a hombárokat és segített az éhezőkön. Pedig Erzsébet tettei olykor nemcsak az udvar embereit döbben-tették meg. Jól példázta ezt az az eset, amikor Lajos távollétében befogadott egy leprás beteget, akit férje ágyába fektetett. Amikor Lajos váratlanul hazatért és belépett a szobába, tulajdon ágyában pillantotta meg a megfeszített Krisztust. Kezdeti rosszalása elszállt, mert az Úr „megnyitotta beísd látásának szemét”.

Amikor Lajosnak hadba kellett vonulnia Itáliába, Erzsébet három évon át helyettesítette őt a grófság vezetésében. Abban az időben nagy volt az éhezés, ő pedig ispotályt nyitott, ahol naponta száz szegény kapott ellátást. Drága ruháit és ékszereit eladta, gyapjút szőtt a szegényeknek, gyermekágyas asszonyok mellett segédkezett és megadta az elhunytaknak a végtisztességet. Egy alkalommal Lajos bejelentette, hogy csatlakozik a keresztes hadakhoz. Felesége megérte, hogy ez halálát fogja jelenteni. Férjét Schmalkaldenig, a grófság határáig kísérte, de bánatát semmi sem tudta enyhíteni. A thüringiai lovasok egy év múlva hozták haza Lajos holttestét.

Erzsébet akkor is folytatta a jótékonykodást, amikor a grófság élén már sógora, Henrik állt. Egyik alkalommal a gróf váratlanul tért haza a vadászatról és találkozott Erzsébettel, aki épp életmet vitt a szegényeknek. Henrik feltartóztatta és kényszerítette, hogy átadja a kosarát, de csupán illatozó rózsákat talált benne, így megszegyenülve újra útjára bocsátotta az asszonyt.

(Ez a történet több változatban is létezik.) A virágok azóta Erzsébet szimbólumaivá lettek, így számos ábrázoláson rózsákkal láthatjuk.

A vár Lajos halálával üressé vált számára, sógorai, Henrik és Konrád pedig keményen bántak vele. Megfosztották vagyona kezelésétől és férje birokainak jövedelmétől. Egy esős, októberi napon gyermekével együtt elhagyta Wartburgot. Bár II. Frigyes császár megkérte a kezét, ő nem akart újabb házasságot kötni. Életében nagy szerepet játszott Marburgi Konrád, akit maga IX. Gergely pápa jelölt ki lelki atyjául, és akinek engedelmességi fogadalmat tett. 1228-ban követte őt Marburgba, ahol Assisi Szent Ferenc harmadrendjének tagja lett, és ahol betegápolóként dolgozott. Szállására fogadott egy vak és béna gyermeket, aki karjai között lehetne ki a lelkét. Apjának, II. Andrásnak hívására sem tért vissza Magyarországra. Amikor a magyar küldöttek rátaláltak, foltozott, szürke ruhájában egy rokka mellett ült.

Erzsébet mindössze huszonnégy éves volt, amikor befejezte földi életét. A legenda szerint lázos, öntudatlan állapotban halottan egy magyar dalt dúdolt: „Egy kismadár ült le mellém és olyan édesen dalolt, hogy kénytelen voltam vele együtt énekelni”.

1231. november 16-án, éjféli körül halt meg. Marburgban temették el, és már négy évvel halála után, 1235-ben szentté avatták. Ünnepe 1670-ben vették fel a római naptárba, november 19-ére, tisztelete napjára. 1969-ben ünnepeét visszatették november 17-ére, halálának napjára.

Kultusza a XII. századtól gyorsan terjedt Európában. Sorra építették a róla elnevezett templomokat, kórházakat, kápolnákat és kolostorokat. Ferenc József 1898. szeptember 17-én felesége emlékére és Szent Erzsébet tiszteletére Erzsébet-rendet alapított.

A wartburgi vár Erzsébet-lakrészre, Moritz von Schwindt romantikus képele és számos elbeszélés őzi emléket. Idén születésének nyolcszázadik évfordulóját ünnepeleljük.

Erzsébet nagysága személyisége szilárd-ságában és Isten iránti szeretetében rejlik. Abban, hogy bármiről képes volt lemondani, hogy másokon segítsen és mindenkit önmagával egyenlőnek tekintett. A ma emberének is javára válna, ha figyelne rá, ha tudná, ki volt az az asszony, aki a festményeken, freskókon és ikonokon egy kosár rózsával a kezében tekintetét az égbe emeli.

Borbás Dorottya

Dsida Jenő 100 éves

Adak úgy, hogy évekig járunk valahova, olyan helyre, ahol érzünk valami megmagyarázhatatlant, és nem tudjuk megmondani, mi is az valójában. Aztán egyszerre, egy újságban elejtett megjegyzésre, vagy a polcraol-

találomra leetelt könyvben lapozgatván belénk hasít a megvilágosodás: hát ezért...! Ha útbá esik, évek óta megállok a kolozsvári Fürdő utca egyik házánál, baráti vizitációra. Az utca máig értelmetlen, még Fumar keze sem ért el ideig. A barátságos, nagy fák mögé bűvő házak a századelő békés, fejlődő polgárvárosát idézik. Belül roskadozó könyvespolcok, makacsul bizonygatva a tételek, bizony a megmaradás a könyveken is múlik, még ma is. Az utca levegőjébe számotolva éreztem valami furcsa illatot, behunyva a szemem úgy tűnt, mintha rohanó-vást peregnének visszafelé az eltelt évtizedek, és az 1900-as évek kincses Kolozsvárába futnánk vissza. Egészen addig nem értettem ennek okát, amíg meg nem tudtam: Dsida Jenő a szomszédos házban, a ma Pavlovnak csúfolt Fürdő utca 14. szám alatt lakott haláláig. Eddig csak házsongárdi sírját látogattam, most végre, rövid időre, „szomszédok” lettünk.

Na és? Kicsoda volt ez a Dsida, aki idén ünnepelné századik születésnapját? Egy régi, klveszében lévő mesterség művelője volt, kétes alak, amolyan költő-féle. „Szigorú, szakzerű kritikus azt is mondhatná, hogy ez a vitathatatlanul nagyon tehetséges és sajnálatosan fiatalon meghalt erdélyi költő világéletében közhelyekről írt. Igen ám, de ezek a közhelyek: szerelem, természet, együttérzés a szenvedőkkel, öröm olyan jelentéktelen kellemességek miatt, mint üdögélni egy havasi vendéglőben, sétálgatni egy kutyával, nézni egy rügyező fagyat. Ezek a közhelyek: maga a mindennapi élet. Aki ezeknek örül, és örömet másokkal is közli, az szebbé teszi embertársai életét is. Petőfőtől tudjuk, hogy aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet. Dsida Jenőnél aligha szerette valaki is jobban a virágokat. És az olvasó valahogy úgy képzele, hogy aki Dsida verseit szereti, az sem lehet rossz ember; sőt minél többet olvassa, annál jobb ember lesz belőle. Ez a szelíd poéta megannyi gazdag lelki életű, szelíd emberek lenni.” – írja róla Hegedűs Géza.

Élettörténete tragikus: gyermekkora óta kínzó szívbetegségével együtt élve pontosan tudta, hogy nem adatik neki hosszú élet. A trianoni Erdélyben élt rövid alkotó éveit, így művészetében ott kitér az örökös fájdalom, ugyanakkor mégis mindennap megünnepeli az életet – mert élni jó. Psalmus Hungaricusát ismerjük leginkább: „Vagy féltékeny dalt megírtam / s e szót: magyar / még le nem írtam. / Csábított minden idegen bozót, / minden szerelmet bujtató liget. / Ó, mily hálgyog borult szememre, / hogy meg nem láttalak, / te elhagyott, te bús, kopár sziget, / magyar sziget a népek Óccánján!” A vers a trianoni magyarság talán legszebb, legnagyobb hatású htvallása, nem vádol, nem gyűlöli, csak eltökélten – szeret. „Minden este valamelyikünknek fel kel-

lett olvasnia valamit munkái közül. Ezen a bizonyos estén – azt hiszem 1933-ban vagy 34-ben lehetett – Dsida Jenő volt a szó; és akkor felolvasta a Magyar Zsoltárt, a Psalmus Hungaricust. Tudod, abban az évben bejárta Franciaország legszebb vidékeit, és valahányszor szép vidéket látott, mindig Magyarország és Erdély fájt neki. Ez kijön a versben is. Mikor befejezte, könny volt mindenki szemében. Ekkor felállt Kós Károly – barázdas arcán hullottak a könnycseppek – odament Dsida Jenőhöz, megölelte, és azt mondta neki: »Te taknyos, hogy mersz ilyen szépet írni!» Mindig elrészékenykedek, ha erre gondolok, és a szép napokra, amikor ott eltöltöttünk...” – írja Wass Albert a marosvácsi Helikon írótalálkozó emlékeit felidézte.

Dsida 1937-ben, harmincévesen veszt nőül szerelmét, Imbery Melindát, nászukat Márton Aron áldja meg a Szent Mihály-templomban. A költő egy év múlva halott. „Kolozsvár mindenki ismerte, mindenütt ott volt, mindenhol otthon volt. Akármelyik kővéháza vagy vendéglőbe mentél, biztos lehetett benne, hogy Dsida már ott van vagy öt perccel belül megjelenik. De magántársaságot sem lehetett nélküle elképzelni, legalább is nem, ha irodalomról volt szó. Sosem értettem, mikor ér rá dolgozni, aludni, otthon lenni, magánember lenni. Különös csendes és ironikus nyugalanság hajtotta helyről-helyre. Mindig jókedvű volt és egy percig nem volt egyedül. Egy óvvel ezelőtt úgy látszott, hogy felhagy a tized életével. Jó állást kapott, meg is nősült, boldog volt. Debrecenben láttam utolljára, nászúton volt, komoly és nyugodt volt. Azt hallom, aztán nagyon sokat szenvedett.” – írta Szerb Antal a Nyugatban megjelent nekrológiájában.

Dsida már 1936-ban megírta Sírfelirat című négyversorost, a város felett nyugtózó Házsongárdi temetőben, a családi sírbolt homlokzatán olvasható: „Megtettem mindent, amit megtehettem, / kinek tartoztam, mindent megfizettem. / Elengedem mindenki tartozását, / felejtse el arcom romló földi mását.” A legkevesebb, mit megtehetünk, hogy nem felejtjük a felejtettetlen Dsida Jenőt. Nem neki, nekünk igazán fontos.

Koltay András

A Dsida-család sírboltja a házsongárdi temetőben

Dsida Jenő: Kerülöm a nevedet (Erdély)

Azt mondják, kerülöm a nevedet,
nem beszélek rólad, nem dicsérlek,
mert a Gonosz csókolta meg a számat.

Pedig a gyantaszagú fenyvesekben
mindig levett kalappal járok,
sebes, mély vizeid bennem zúgnak.

Ma órákon át gyermekes örömmel
néztem, hogyan halásznak a vén
parasztnok a zajló Maroson

s mikor a szabályos, négyesögű lékből
hafat rántott ki valamelyik,
úgy-e hogy neked köszöntem meg?

És mégis kerülöm a nevedet,
melyet káromkodó kocsisok és
esküdöző kalmárok szájából hallok,

melyben önhitt szónokok dagasztják
nagygyú magukat s pletykaszájú
vénaasszonyok kibékölnek bóbiskolva,

mely úgy elkopott ércnyelvünkön és
szánkon, mint egy ócska kőszordító
és már-már semmit sem jelent.

Ínkább megkerülök valahogy: azt
mondom, hogy valaki vagy,
magok csiriztatója, emberek álma,

kicsi ózikék együgyűsége,
szánerdők erős magosba-írózója,
apró madarak énekeltetője.

Vagy csak gondolok rád s elhatározom:
ma minden mosolyom téged jelent, -
vagy csak kívánlak és elhatározom:

ma minden kézfogásban a te kezre
ismerek. Vagy csak érezlek
behúnyt szemmel, átfehélni a felkemen,

mint a legthkosabb, legédesebb
hangulatot, mely egyedül köt
a földhöz, drága nyomorúságaimhoz.

Mint a napot, mely bőrröme sűt
s melyet némasággal sáratok meg,
mikor lehull a hegyek mögé.

[1930]

Dsida Jenő: Menni kellene házról házra

Nem így kellene hűvös, árnyas
szobában kényelmes frászta
mellől szólanl hozzátok, jól
tudom. Menni kellene házról
házra, városról városra, mint
egy lzzadt, fáradt, fanatikus
csavargó. Csak két égő szememet,
szakadozott ruhámat, porlepett
böcskoromat hívni bizonyosságul
a szeretet nagy igazsága mellé.
Es rekedt hangon, félig sírva
kiabálni minden ablak alatt:
Szakadt felkeket foltozni, foltozni!
Tört sziveket drótozni, drótozni!

[1930]

CIVIL SZERVEZETEK A FELVIDÉKI MAGYAR IFJÚSÁGÉRT A Rákóczi Szövetség felhívása a civil szervezetekhez és magánszemélyekhez

A határon túli magyarság szolgálatában tevékenykedő Rákóczi Szövetség országos akcióra hívja fel a civil szervezeteket, önkormányzatokat és magánszemélyeket. Felhívásunk ahhoz, a magyar Alkotmányban rögzített követelményhez kapcsolódik, mely szerint az anyaország felelősséget érez a határon túli magyarok sorsa iránt, és támogatni kívánja hosszú távú megmaradásukat a szülőföldjükön.

Közismert tény, hogy mind Magyarországon, mind a határainkon túl is egyaránt tragikusan fogy a magyar nemzet lélekszáma. Mindehhez hozzájárult a történelmi Magyarország területének trianoni szétdarabolása, majd a kommunizmus közel fél évszázada alatt a határainkon kívül rekedt nemzetrészek ügyének elhallgatása. Ma is naplrenden van a Trianon Idején még több, mint négy millió, ma már alig több mint két és fél millió honfitársunk sokszor megalázó, évtizedek óta tartó hátrányos megkülönböztetése, kisebbségi jogainak csorbítása, melynek eredménye a 85 év számos csalódása következtében soraikban kialakult remény-vesztettség. Meggyőződésünk, hogy egyetlen európai nemzet sem nézné tétlenül, ha más országokban élő kisebbségeit hasonló, tartósan negatív diszkrimináció érné.

A magyar „kedvezmény-törvény” keretében bevezetett, a magyar iskolába beíratott gyermekeket megillető oktatási-nevelési támogatást a magyar oktatási intézményekben történő tanulás fontos motivációs tényezőjének tartjuk. Ezért sajnálattal vettük tudomásul, hogy a Szlovák Köztársasággal 2003-ban kötött államközi megállapodás a felvidéki magyar családokat az oktatás-nevelési támogatás közvetlen igénybevételétől megfosztotta. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy a Felvidéken az elmúlt évtizedben tapasztalt, jelentős mértékű asszimiláció tovább folytatódik.

A fentiekre tekintettel 2004-ben, majd újból 2005-ben és 2006-ban azzal a kéréssel fordultunk a határon túli magyarság ügye iránt elkötelezett civil szervezetekhez, magánszemélyekhez, és a határon túli magyarság ügye iránt érzékeny Önkormányzatokhoz, hogy felhívásunkhoz csatlakozva vállaljanak részt a felvidéki magyar családok magyar nyelvű iskolába belátkozó gyermekeinek támogatásában. Az akciót jelentős összeggel támogató Pro Professione Alapítvány, továbbá vállalatok és magánszemélyek, civil szervezetek és alapítványok valamint a Budaörsi Polgári Kerekasztal kezdeményezésére nagyszámú Polgári Kör adományából a program első évében 19.615.332,- Ft gyűlt össze az e célra megnyitott bankszámlán. Az összegyűjtött támogatás 10 ezer Ft-os beíratkozási ösztöndíj formájában 2005 tavaszán 1950 felvidéki kisdíákhöz jutott el 40 helyszínen megrendezett iskolai ünnepek keretében. A rendelkezésre álló összeghez igazodva az akciót a szociális és gazdasági szempontból hátrányos helyzetű felvidéki régiókra (az ipolyágról keletre fekvő országrészre) továbbá azon településekre hirdettük meg, ahol a magyarok szárványban élnek.

A kezdeményezés pozitív visszhangjára és a kedvező beíratkozási adatokra tekintettel az ösztöndíj akciót 2005 őszén újból elindítottuk, és az akciót a további adományok reményében az előző évben kimaradt régiókban is meghirdettük azon családok számára, ahol legalább három gyermeket nevelnek, továbbá ahol a gyermeknek más településre kell utaznia ahhoz, hogy magyar iskolába járhatson. Az említett családok pályázatai alapján 2006 tavaszán és az őszi tanévkezdés után összesen 1856 család vehette át a 40 színhelyen megtartott iskolai ünnepek keretében az ösztöndíjat. Az ösztöndíjak és az akció lebonyolításával kapcsolatos szervezési és kommunikációs költségek forrásait a magyarországi és felvidéki támogatók 19.557.134,- Ft összegű adománya teremtette meg. Az akció első két évének eredményességét leginkább azzal támaszthatjuk alá, hogy bár a demográfiai lejtmenet következtében két év alatt 8,1%-kal csökkent a magyar iskolába beíratott gyermekek száma, a csökkenés mértéke csupán 5,19% volt az akcióra kijelölt régiókban, szemben a többi régióban tapasztalt 11,01%-kal. Erre való tekintettel 2006 őszén a programot újból elindítottuk az előző évvel megegyező feltételekkel. A 2007 júniusában, szeptemberében és októberében a 48 színhelyen megrendezett iskolai ösztöndíj átadási ünnepeken összesen 1797 családnak adták át a Rákóczi Szövetség és a helyi partnerek képviselői, egyes esetekben a támogatók személyes közreműködésével a beíratkozási ösztöndíjat. A 2007. évi beíratkozási ösztöndíj akcióhoz a Rákóczi Szövetség folyószámlájára és pénztárába 444 adományozótól 14 743 248,- Ft támogatás érkezett, a hiányzó összeget, és a jelentős szervezési költség fedezését a Szövetség más forrásból biztosította.

Az ügy fontosságára és az addigi tapasztalatokra hivatkozva most azzal a kéréssel fordulunk a civil szervezetekhez, Polgári Körökhöz, magánszemélyekhez, önkormányzatokhoz és vállalatokhoz, hogy segítsék ismételt támogatásukkal a program 2008-ban történő továbbfolytatását. Úgy érezzük, a Szlovákiában kialakult belpolitikai helyzetben, a különböző magyarelleses megnyilvánulások nyomán még fontosabbá válik az anyaországi társadalom ezen akcióban kifejeződő szolidaritása.

A programot változtatlanul a 2006-ban kialakított feltételeknek megfelelően szeretnénk lebonyolítani. A beíratkozási kampány keretében ezúttal is 10.000,- Ft ösztöndíjat ajánlunk fel az érintett családoknak, de természetesen köszönettel vesszük az adományát is, akik egy gyermek ösztöndíjának csupán egy részét tudják adományukkal felváltani.

Elérhetőségeink:

Rákóczi Szövetség (1027 Budapest, Szász Károly utca 1. IV. em. 1.)

Postacím: 1255 Budapest, Pf. 23.

Telefonszám: 00-36-1-201-3067

Faxszám: 00-36-1-212-8891

e-mail cím: felvidek@rakocziszovetseg.hu

Bankszámlaszám: (1705008-20488172 (OTP Bank) Felvidéki Oktatási Támogatás

Azok számára, akik támogatásukat postai úton kívánják befizetni, kívánságukra csekket küldünk.

A Rákóczi Szövetség kiemelten közhasznú szervezeti státuszából adódóan lehetőség van – a törvény szerinti feltételek mellett – adókedvezmény igénybevételére. Azok a befizetők, akik ezzel a lehetőséggel élni kívánnak, az adóigazolás kiállításához feltétlenül szükséges adatokat (név, a lakcímkártyán szereplő pontos cím, adószám) a fent említett elérhetőségek valamelyikén jelenthetik be. A kért adatok megadása nélkül sajnos nem áll módunkban az adóigazolás kiállítása.

A továbbiakban is mód van arra, hogy azok, akik meghatározott felvidéki települést, vagy családot kívánnak támogatni (ahol a gyermek 2008-ban iratkozik először magyar oktatási-nevelési intézménybe) ez irányú ajánlásukat megtehessek.

A támogató szervezetek csatlakozásáról, valamint a támogatási összegek felhasználásáról a Rákóczi Szövetség honlapján és a média útján, negyedévenként, rendszeres tájékoztatást ad.

Esetleges kérdéseikre a Rákóczi Szövetség munkatársai készséggel adnak felvilágosítást a 00-36-1-201-3067 és a 00-36-1-212-3854 telefonszámokon, hétköznapokon 10-16 óra között.

Kérjük, hogy felhívásunkat baráti és ismeretségi körükben is terjeszteni szíveskedjenek.

Budapest, 2007. december

Üdvözlettel:

Dr. Halai József
a Rákóczi Szövetség elnöke

Dr. Ugron Gáspár
a Rákóczi Szövetség főtitkára